

Narada Obywatelska o Edukacji

Wstępne podsumowanie - Czerwiec 2019

www.naradaobywatelska.pl

Proces NOoE: „samolot zbudowany na pasie startowym”

- Wiodący inicjatorzy i promotorzy NOoE:
- **JaNauczyciel** oraz **Protest!**
- Wsparcie: **Pracowni Badań i Innowacji Społecznych STOCZNIA** oraz liczna grupa partnerów (instytucji i osób)
- 2 marca: pierwsze spotkanie grupy inicjatorów - decyzja o uruchomieniu NOoE
- 25 marca Uruchomienie strony <https://www.naradaobywatelska.pl/> i profilu NOoE na FB
- 1 kwietnia: pierwsza narada (Zespół Szkół Laudera w Warszawie)
- Przedostatnia 18 czerwca godz. 15.00 VI LO im. Tadeusza Reytana (Warszawa)
- **Ostatnia „wieńcząca narada” – 21 czerwca godz. 14.00 Pl. Wolności 21 Festiwal Malta**

Czym jest Narada Obywatelska o Edukacji?

Narada Obywatelska to:

- bezpośrednia - prowadzona twarzą w twarz - rozmowa
- odbywająca w przestrzeni publicznej, ale możliwie blisko miejsca zamieszkania uczestników
- dotycząca spraw publicznych
- ustrukturyzowana i skoordynowana
- prowadzona pomimo różnic opinii i w poszukiwaniu tego co łączy
- umożliwiająca udział każdemu i każdej, dla kogo temat jest ważny i bez względu na jego/jej formalną pozycję
- odbywająca się w podobnym czasie w możliwie wielu miejscach w Polsce
- konkluzyjna - wyniki poszczególnych narad są gromadzone, analizowane i upublicznione

Zasady Narad Obywatelskich:

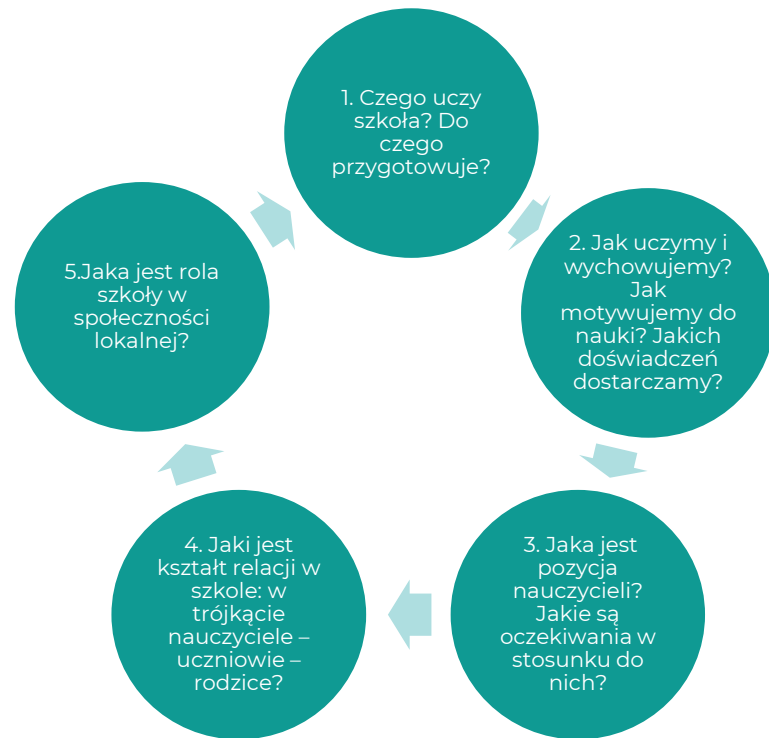
- skromność i prostota środków
- oddolny charakter
- ponadpartyjność
- woluntarystyczne zaangażowanie
- transparentność procesu
- czytelność reguł
- przewidywalność
- jednorodność formatu
- decentralizacja
- troska o rzetelność
- konkluzyjność
- skuteczność

Zakładane cele NOoE

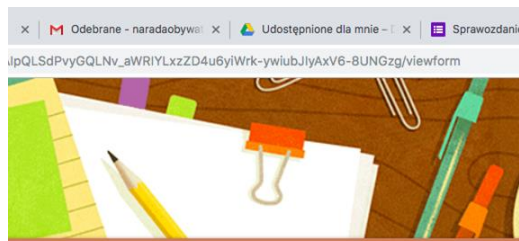
- **wyjaśnić intencje** stojące za decyzją o strajku i jego formie w bezpośrednim kontakcie z uczniami i rodzicami
- uczniowie **budować zrozumienie** i porozumienie wykraczające poza środowisko samych nauczycieli i nauczycielek
- **wyjść poza spór o czysto placowym charakterze** (postulat strajkowy) i poruszyć jego szerszy (systemowy) i głębszy (godnościowy) charakter
- **wspólnie** zastanowić się, jakiej edukacji i jakiej szkoły oczekują różne środowiska
- zbudować możliwie szerokie, **konstruktywne zainteresowanie systemowymi postulatami** dotyczącymi edukacji
- stworzyć **przestrzeń dla obywatelskiego doświadczenia** autentycznej, wspólnej rozmowy dotyczącej spraw publicznych
- pokazać, że w ważnych sprawach publicznych obywatelskie i oddolne działanie może przynosić rzeczowe, konstruktywne i **demokratycznie legitymizowane konkluzje**
- umocnić **szkoły jako dostępne miejsca** dla wspólnego namysłu nad sprawami publicznymi

Przebieg narady – warsztaty *world café*

1. **Rozpoczęcie** narady: przywitanie uczestników przez organizatorów, objaśnienie intencji spotkania, przedstawienie się uczestników
2. Warsztaty **world café**: wyjaśnienie reguł, podział uczestników na 5 grup
 - Każda grupa siada przy jednym ze stolików
 - Równoległa rozmowa przy 5 stolika na temat 5 różnych zagadnień
 - Zapisywanie wniosków przez moderatorów na flipchartach
 - Po 20 minutach zmiana stolików. Moderatorzy podsumowują nowej grupie o czym do tej pory rozmawiano przy stoliku
 - Zmiany stolików aż wszyscy odwiedzą wszystkie stoliki
3. **Podsumowanie** „stolików” na forum przez moderatorów, ewentualnie dyskusja na forum
4. Wypełnienie **ankiet** o „21 postulatach”

Sposoby sprawozdania narady

Sprawozdanie z Narady Obywatelskiej o Edukacji

*Wymagane

Adres e-mail *

Twój adres e-mail

Osoba odpowiedzialna za organizację Narady

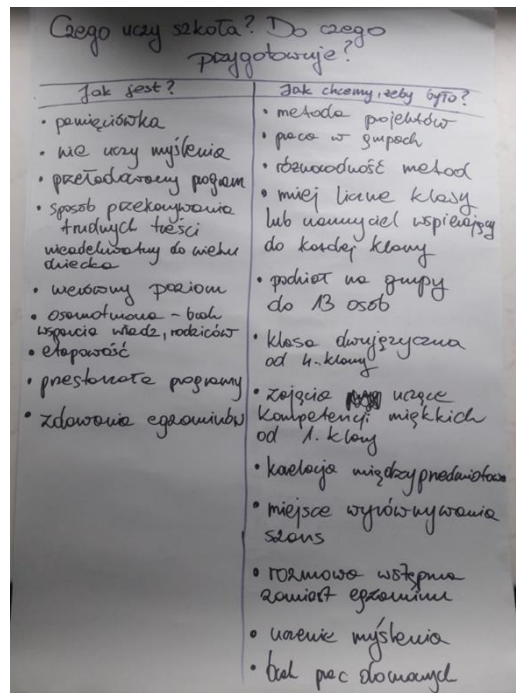
Twoja odpowiedź

Organizator/organizatorzy (np. instytucja, organizacja, grupa nieformalna)

Tabele	Wykresy	SmartArt	Recenzja
2. Jak uczymy i wychowujemy? Jak motywujemy do nauki? Jakich doświadczeń dostarczamy			
Jak jest?	Jak chcielibyśmy, żeby było?	wyb	
-testowania, diagnozowanie	-diagnoza wskazówką dla ucznia, n-l, rodziców	1	
-za mało kontaktu z uczniem	-pozytywne motywowanie, przyspływanie na dobru		
-uczmy do egzaminów	-zwiększenie interakcji n-l - uczeń		
-lekceważenie nauczycieli	-powrót do zajęć grupowych		
-nauczyciele odpuszczają, wycofują się	-uczenie praktyczne - nawiązanie do życia		
-wzajemne rozliczanie	-nauczeni logicznego myślenia	1	
-niezaradność rodziców	-znieść wszelkie rankingi		
-brak relacji/dialogu	-podstawa programowa przystająca do życia	3	
-papierologia	-szkoła wolna od ideologii politycznych	1	
-narzędzia w miejsce celów	-szkoła musi spełniać rolę centrum kulturalnego dla społeczności lokalnej		
-diagnoza przekładana na oceny	-uwzględnianie różnic i talentów indywidualnych	1	
-presja sukcesu i edukacyjnej wartości dodanej	-indywidualizacja i personalizacja procesów	1	
-bywały udane relacje z rodzicami,	-podział na grupy - j. polski, historia, wos, matematyka		
-metoda bata i marchewki	-nauczanie problemowe i blokowe, swoboda łączenia godzin		
-wszyscy, wszystkiego uczą się w ten sam sposób	-sensowne prace domowe		
-zbyt liczne klasy			

3. Jaka jest rola szkoły w społeczności lokalnej			
Jak jest?	Jak chcielibyśmy, żeby było?	wyb	
-niechęć rodziców do udziału w życiu szkoły	-szkoła bardziej otwarta na kontakty z rodzicami, mieszkańcami osiedla	1	
-zbyt mało propozycji włączających	-większa autonomia szkoły		
-słabe finansowanie	-większe zaangażowanie absolwentów		
-małe możliwości zarabiania dodatkowych środków	-większe dofinansowanie	1	
-szkoła nie zauważa problemów lokalnego	-większe zaangażowanie samorządu w wykorzystanie potencjału szkoły		

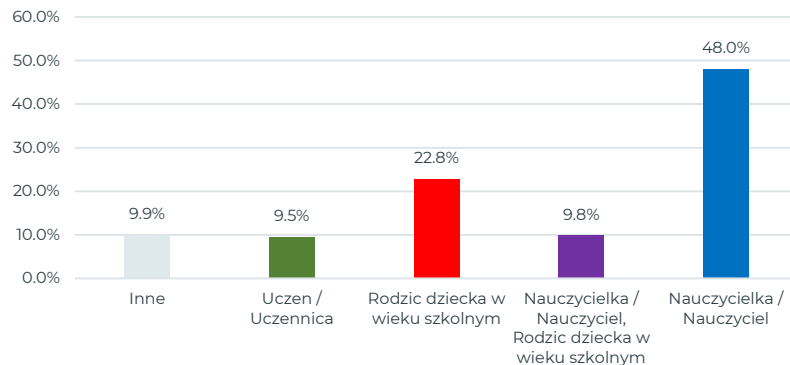
Strony: 2 z 4 Wyrazy: 0 z 929

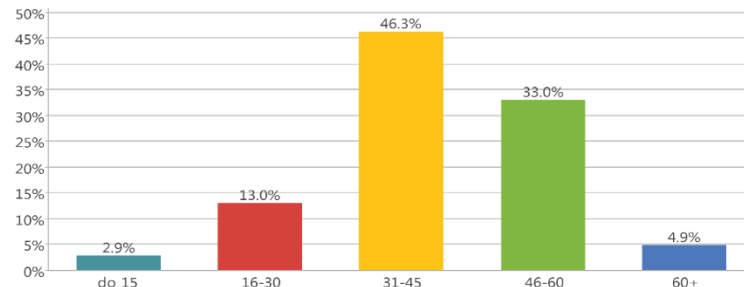
Ankieta badająca poparcie dla 20+1 postulatów

- Lista postulatów została przygotowana przez środowisko nauczycielskie (w szczególności JaNauczyciel).
- Ankieta dostępna była w wersjach: papierowej (wypełniania pod koniec Narad) oraz internetowej.
- Ankietę łącznie wypełniło 2154 osób.
- Badanie nie jest reprezentatywne dla ogółu populacji – wyraża opinie uczestników NOoE i osób, które wyraziły zainteresowanie tym przedsięwzięciem.

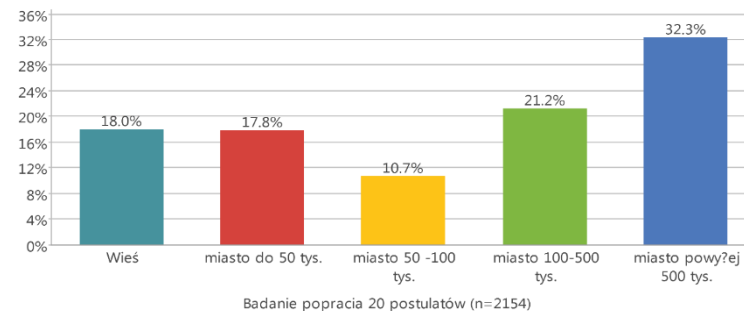
Respondenci

Wiek

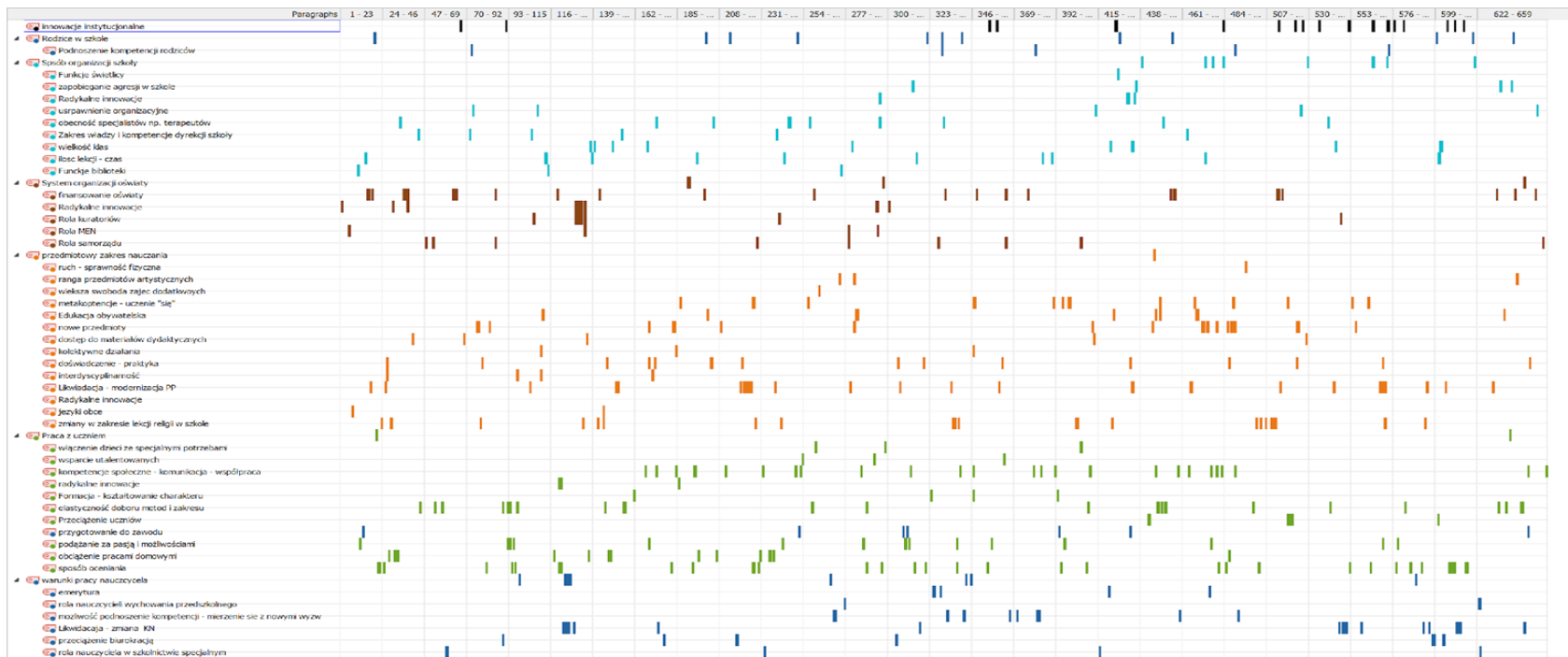

Miejsce zamieszkania respondentów

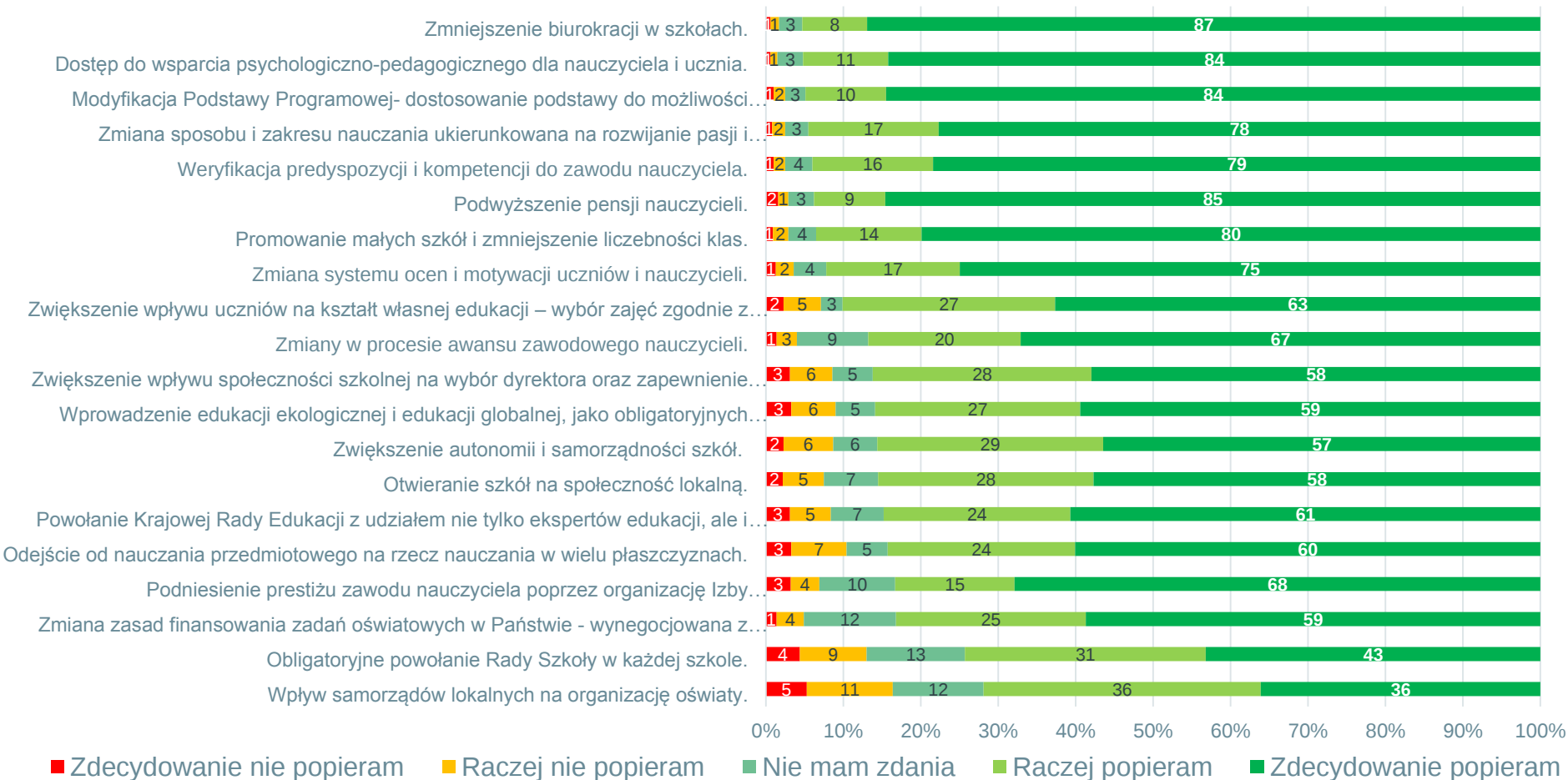

21 postulat – Twój postulat

Łącznie zgłoszono ponad 650 postulatów. Zostały one uporządkowane i **zakodowane** podobnie jak sprawozdania.

Opinia o postulatach (zbiorczo) (n=2154)

O czym najczęściej mówi 21 postulat?

NOoE w liczbach

141

Zgłoszone narady

2,5 h

Średni czas trwania narady

2154

Ankiet wypełnionych przez uczestników narad i internautów

4600

Stwierdzeń / wniosków spisanych przez moderatorów narad oraz postulatów zgłoszonych w otwartych pytaniach ankiety

Uczestnicy NOoE

4400

Uczestnicy wszystkich
nadar [liczba szacunkowa]

1844

Uczestnicy nadar
sprawozdanych

w tym:

38%

nauczycieli

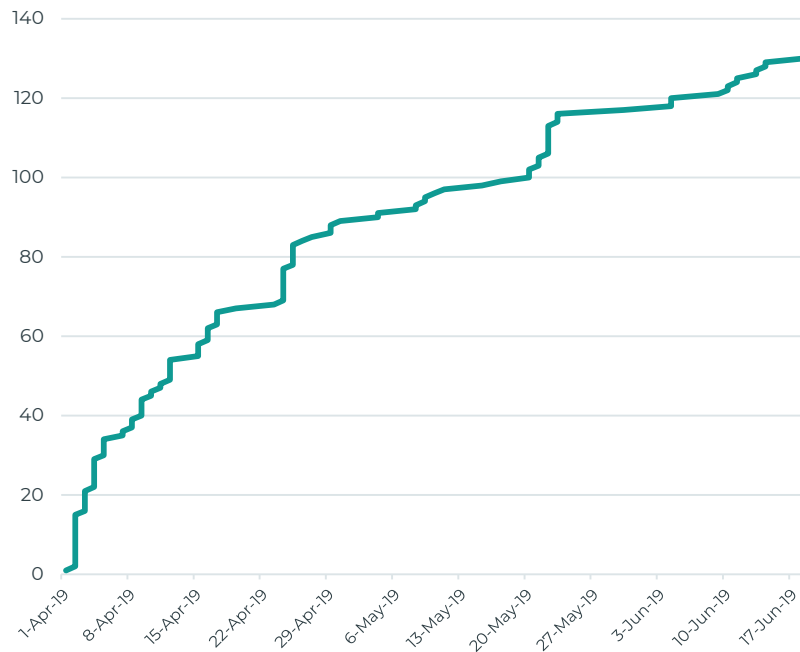
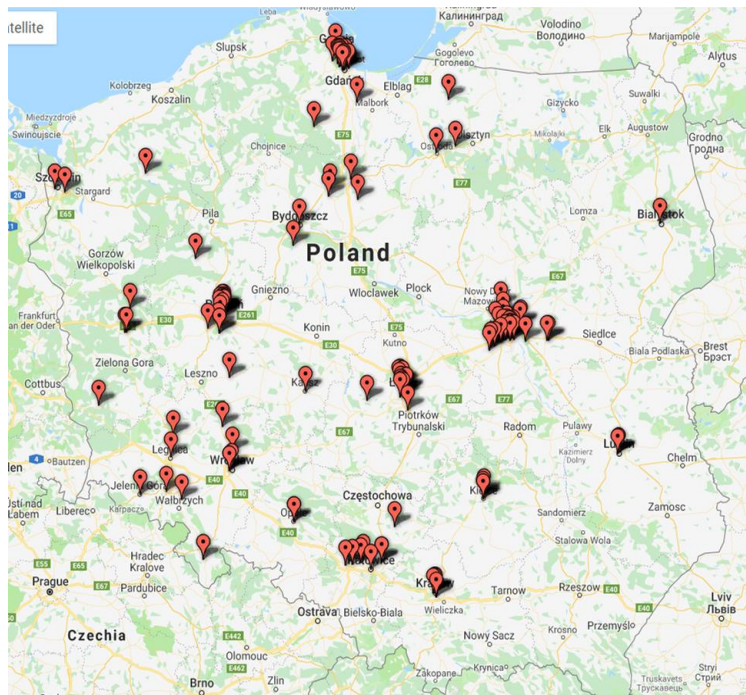
28%

rodziców

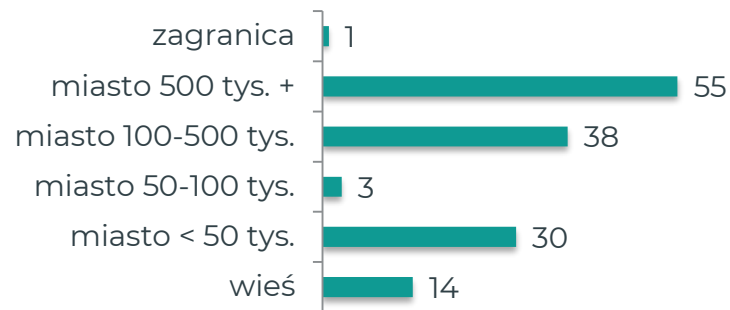
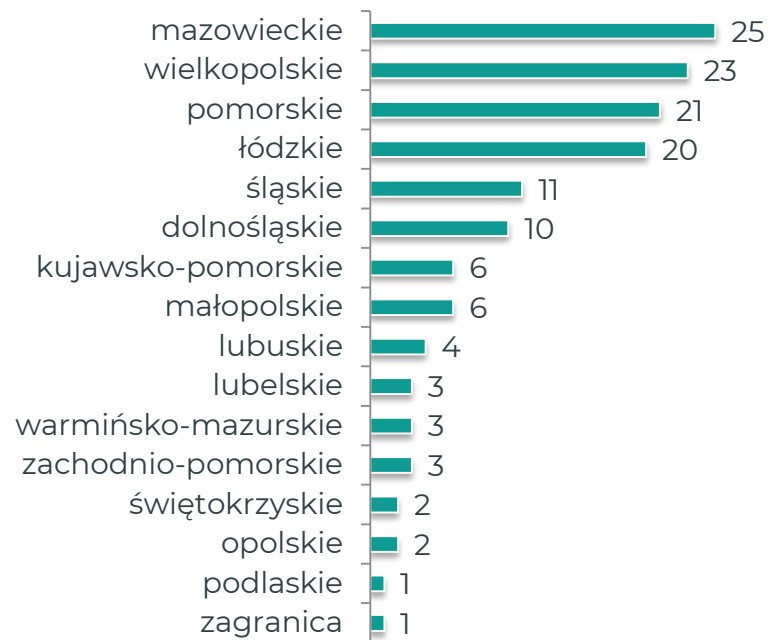
24%

uczniów

Geografia i dynamika NO_xE

Geografia cd.

Rekordziści w liczbie Narad

Gdańsk 16

Poznań 12 + 1 (Malta)

Warszawa 13

Łódź 11

Organizatorzy NOoE

70	Szkół
21	organizacji społecznych
8	partnerstw
5	uczelni
5	przedszkoli
4	grupy nieformalne
3	nauczycieli
1	rada rodziców
1	samorząd uczniowski
1	klub studentów
	inne: firma, dom kultury

[Dane ze online zgłoszeń]

Ponad połowa sprawozdanych narad odbyła się w szkołach.

Pozostałe zorganizowano w:

- Miejskich przestrzeniach publicznych: bibliotekach, ośrodkach kultury, MALach (9)
- Przestrzeniach prywatnych, np. kawiarniach, firmach (5)
- Uczelniach (4)
- Przedszkolach (2)
- Siedzibach organizacji społecznych (2)

[Dane ze
sprawozdań]

1. Czego uczy szkoła? Do czego przygotowuje?

Uczniowie mają różne cele – niektórzy studiowanie, inni przygotowanie do praktycznego zawodu.

Dla jednych szkoła ma dostarczać przede wszystkim wiedzy inni chcieliby, żeby także wychowywała - kształtowała charakter.

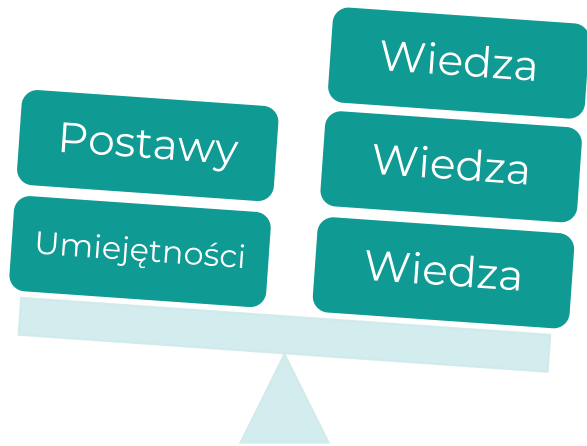
Jedni uznają, że szkoła ma przygotowywać do spełniania oczekiwań "innych" - rynku pracy, społeczeństwa, państwa, inni - że powinna przede wszystkim pobudzać marzenia i talenty samych uczniów i wspierać ich rozwój - ale szkoła musi służyć wszystkim.

Zastanówmy się, jak łączyć dobre przygotowanie do obowiązkowych egzaminów z rozwijaniem osobistych zainteresowań.

Jak umożliwić wszystkim odnoszenie sukcesów i odkrycie swoich mocnych stron, czy organizować uczniowską samopomoc, a może zajęcia pozalekcyjne?

Wiedza, umiejętności, postawy

Z debat jasno wynika, że **zachwiana jest proporcja pomiędzy trzema aspektami rozwoju uczniów: wiedzą, umiejętnościami, postawami**. Szkoła – niesłusznie - kładzie nacisk na wiedzę kosztem rozwijania umiejętności i kształtowania postaw.

Szkoła ma przygotować do
bycia świadomym i
SZCZĘŚLIWYM człowiekiem

- ✓ potrafiącym dokonywać świadomych wyborów, dróg dalszego kształcenia, ścieżek kariery zawodowej, zaangażowania społecznego

Świadomy wybór musi:

- opierać się na prawdziwych, zweryfikowanych informacjach,
- odnosić się do wartości
- uwzględniać możliwe konsekwencje (ryzyko)

- ✓ skutecznie realizującym wybraną drogę życiową

„130% czasu na podstawę”

[Uczestnicy narady w Gdańsku]

Z czym się mierzymy?

TEORIA (57)

SCHEMATY (55)

PODSTAWA
PROGRAMOWA (91)

WIEDZA (81)

RYWALIZACJA (39)

Jak powinno być?

„ŻYCIOWE”
UMIEJĘTNOŚCI (59)

PRZYGOTOWANIE
DO ZAWODU (30)

UMIEJĘTNOŚCI (81)

KREATYWNOŚĆ (63)

KOMPETENCJE MIĘKKIE (71)

PRAKTYKA (77)

SAMODZIELNOŚĆ (55)

ZAINTERESOWANIA
I PASJE (65)

EDUKACJA
OBYWATELSKA (27)

[Wartości w nawiasach oznaczają % sprawozdań, w których poruszono dany temat/zagadnienie]

Podstawa programowa vs przygotowanie do życia

Z czym się mierzymy?

Podstawa Programowa (91)

Oceniana jednoznacznie jako przeładowana, nie zostawia czasu na budowanie relacji, wychowywanie, rozwijanie pasji uczniów, innowacje. Jest przy tym sztywna, nie można w zależności od kontekstu wpasować w nią dodatkowych, ważnych treści i tematów.

Wiedza (81)

Ta, której teraz dostarcza szkoła określana jako encyklopedyczna, teoretyczna, w dużej mierze niepotrzebna. Kładziony na nią zbyt duży nacisk w edukacji.

Teoria (57)

Bez praktycznych zastosowań, w każdej dziedzinie uczona oddzielnie, bez zaznaczenia powiązań między silosami wiedzy; jej nauka demotywująca dla uczniów (postrzegana jako nieprzydatna).

Schematy (55)

Szkoła uczy podążania utartymi ścieżkami, realizowania wzorca, wpisywania się w klucz, nie przygotowuje do samodzielności w myśleniu, działaniu i zdobywaniu wiedzy.

Jak powinno być?

Umiejętności (81)

Praktyczne, życiowe, przydatne – powinny być w centrum procesu edukacji.

Praktyka (77)

Powinna być w centrum, jako przeciwieństwo nieprzydatnej wiedzy i teorii. Przeniesienie punktu ciężkości w procesie edukacji na praktykę domaga się też nauczania przez doświadczenia.

Kompetencje miękkie (71)

Przede wszystkim interpersonalne i dotyczące zdobywania i filtrowania informacji – to podstawa przygotowania do życia (a nie „do testów”).

Zainteresowania i pasje (65)

Szkoła w małym stopniu bierze je pod uwagę. Powinna je wspierać, budować na nich, a nawet kształtować pod nie program (np. postulat dopasowania ścieżki kształcenia do zainteresowań).

Kreatywność (63)

Jedna z kluczowych kompetencji potrzebnych do funkcjonowania we współczesnym świecie, obecnie tłamszona, powinna być rozwijana u uczniów.

Bilans kompetencji uczniów

te, których brakuje...

- samodzielność
- konsekwencja
- kreatywność
- tolerancja
- wrażliwości na drugiego człowieka,
- kooperacja
- logiczne myślenie
- dobra komunikacja
- odpowiedzialności za słowa i działania

te, których powinna uczyć szkoła...

- umiejętność rozmowy i budowania wspólnoty, w której różnimy się, ale współdziałamy, budujemy relacje i jesteśmy współodpowiedzialni za grupę, współpraca
- tolerancja, empatia, słuchanie i słyszenie, otwartość, szacunek, wzajemne zrozumienie, słuchanie i słyszenie
- przygotowywać do zmienności świata (ciągłej, szybkiej i permanentnej zmiany) i radzenia sobie z tą zmiennością, krytyczne myślenie, kreatywność, odwaga
- wystąpienia publiczne
- rozwiązywanie konfliktów

Nauczanie versus uczenie się

Z czym się mierzymy?

Uczeń zniewolony, bez możliwości podejmowania samodzielnych decyzji, decydowanie za niego czego, jak i w jaki sposób ma się uczyć, ale nie pokazuje mu się jak się uczyć, czym jest uczenie się, jakie są techniki usprawniające uczenie się.

[Katowice, Uniwersytet Otwarty w Uniwersytecie Śląskim]

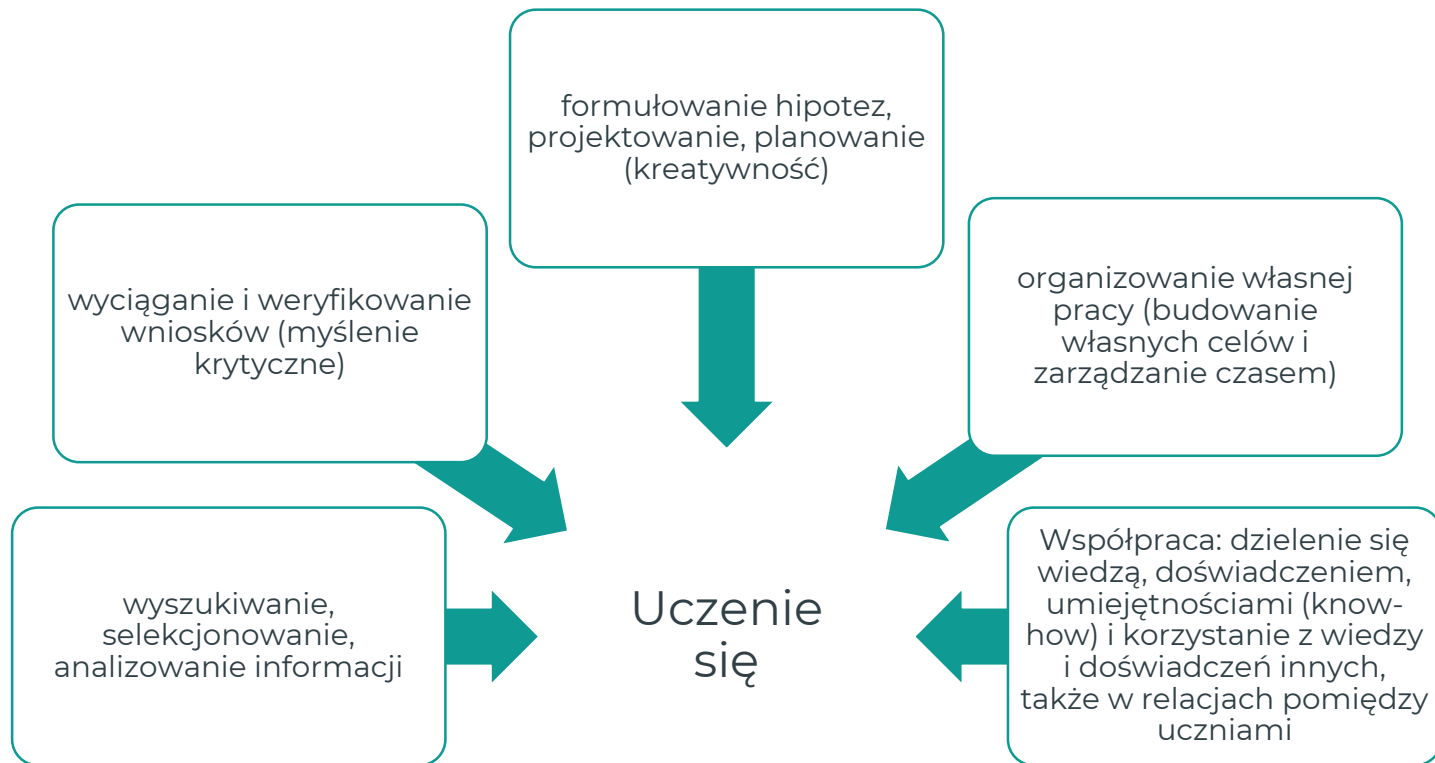
Jak powinno być?

Uczenie się, a nie nauczanie: uczenie się rówieśnicze wzajemne, szkoła jako społeczność osób uczących się od siebie nawzajem Nauczyciel pomaga się uczyć, a nie kontroluje.

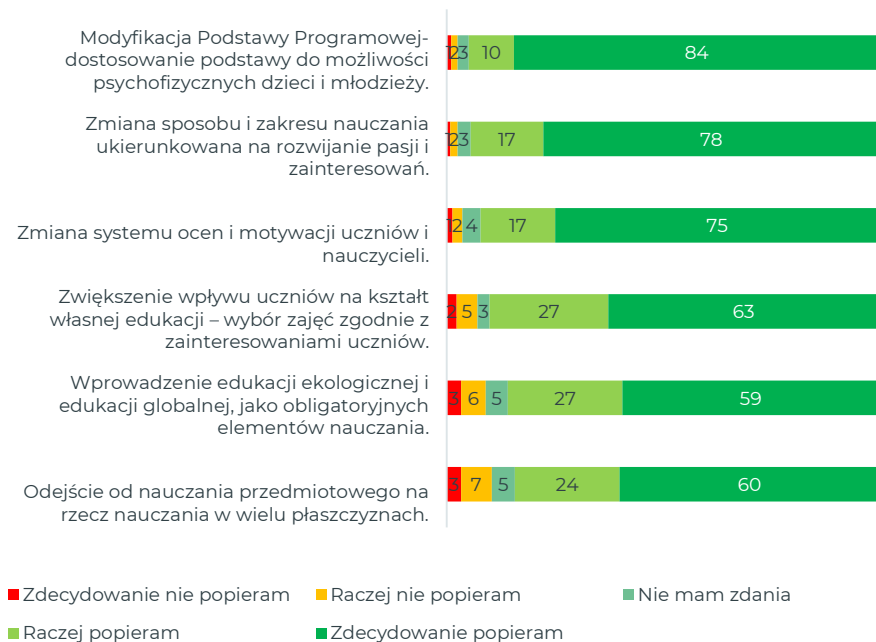
[Warszawa, Dwa Jelonki]

Uczenie się powinno być istotą i sensem działania szkoły!

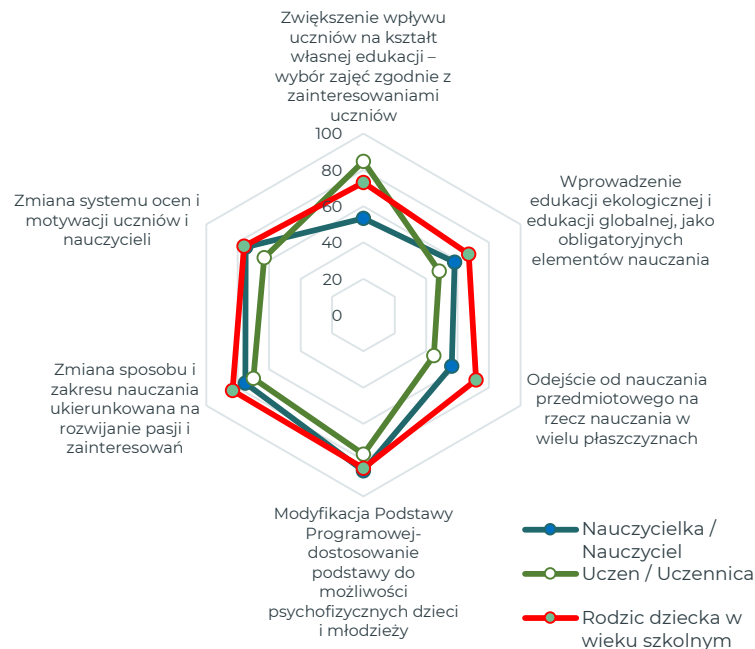
Czym jest uczenie się?

Postulaty z ankiety – cel i metody edukacji

[% respondentów]

[% respondentów wyrażających zdecydowane poparcie dla postulatów]

2. Jak uczymy i wychowujemy? Jak motywujemy do nauki? Jakich doświadczeń dostarczamy?

Chociaż pierwszymi i najważniejszymi wychowawcami są rodzice, szkoła też odgrywa rolę w procesie wychowania, opisaną w dokumencie zwanym „programem profilaktyczno-wychowawczym”.

Rodzice powinni uczestniczyć w opracowaniu tego programu dla swoich dzieci i określić, jakie punkty są ważne.

Ale samo szkolne życie powinno stwarzać okazję do „wychowania w praktyce” – warto zebrać praktyczne pomysły, jak to zrobić, by te okazje były autentyczne i by uczniowie chcieli się w nie angażować uczniowie.

[Opis stolika]

Jak uczymy i wychowujemy? Jak motywujemy?

MOTYWOWANIE (70)

EGZAMINY
TESTY (79)

PRYZWOLENIE
NA BŁĘDY(33)

ZA DUŻE
KLASY (55)

OCENIANIE (75)

SAMODZIELNOŚĆ (55)

DOŚWIADCZENIA (51)

Z czym się mierzymy? Gdzie jest problem?

DYKTAT EGZAMINÓW ZEWNĘTRZNYCH I PODSTAWY PROGRAMOWEJ

- Uczenie „pod testy” lub nawet „pod klucz” – orientacja na wynik raczej niż na proces.
- Dyktat ocen postrzeganych jako cel sam w sobie – zarówno przez uczniów jak i nauczycieli i rodziców. Ograniczone stosowanie informacji zwrotnej, co nie motywuje uczniów; ocenianie prowadzące się do karania, wytykania błędów, co wywołuje stres, a nawet agresję; przyjęte standardy oceniania promują rywalizację przez stosowanie rankingów, co nie zachęca do współpracy, działania zespołowego.
- Motywowanie głównie negatywne, ograniczone do ocen, trudności w wypracowaniu u uczniów motywacji wewnętrznej.
- Praca ze zbyt dużymi grupami uczniów uniemożliwia indywidualne podejście, wymusza tradycyjne metody, utrudnia edukację przez doświadczanie.

EGZAMINY
TESTY

OCENIANIE

PROBLEMY Z
MOTYWACJĄ

ZA DUŻE KLASY

Jak powinniśmy uczyć i wychowywać? Jak motywować?

- Ocena jako informacja, nie narzędzie segregowania, karania i nagradzania; Często pojawiał się postulat wprowadzenia oceniania kształtującego jako odpowiedź na bolączki obecnego systemu oceniania; Ocenianie zindywidualizowane, biorące pod uwagę predyspozycje uczniów, indywidualne postępy raczej niż realizowanie jednego wzorca.
- Uczniowie wewnętrznie zmotywowani do uczenia się, widzący sens i cel w nauce, rozumiejący cele procesu edukacji i zgadzający się z nimi; Ważne: pozytywne informacje zwrotne od nauczycieli.
- Samodzielność uczniów w myśleniu, zdobywaniu wiedzy i w działaniu jako metoda (uczenie się!) i jako cel w procesie edukacji.
- Istotą wychowania i uczenia się powinno być samodzielne (ze wsparciem nauczyciela) przeżywanie i zdobywanie doświadczeń.
- Szkoła powinna dawać przestrzeń do popełnienia błędu i skorygowania go, co jest istotą uczenia się.

OCENIANIE

MOTYWOWANIE

SAMODZIELNOŚĆ

DOŚWIADCZENIA

PRYZWOLENIE
NA BŁĘDY

Kilka cytatów

Rodzice i szkoła powinni wspierać motywację wewnętrzną dziecka do zdobywania wiedzy, prezentować działania udowadniające, że zdobywana w szkole wiedza ma przełożenie na życie codzienne, znajduje praktyczne zastosowanie.

[Poznań, SP nr 11]

Wychowanie powinno odbywać się w realnym świecie, także poza budynkiem, konieczność kształcenia przez doświadczanie i działanie, wyjścia poza szkołę.

[Wrocław, Fundacja Dom Pokoju]

Pozwólmy dzieciom popełniać błędy i uczyć się na nich.

[Opole, SP nr 1]

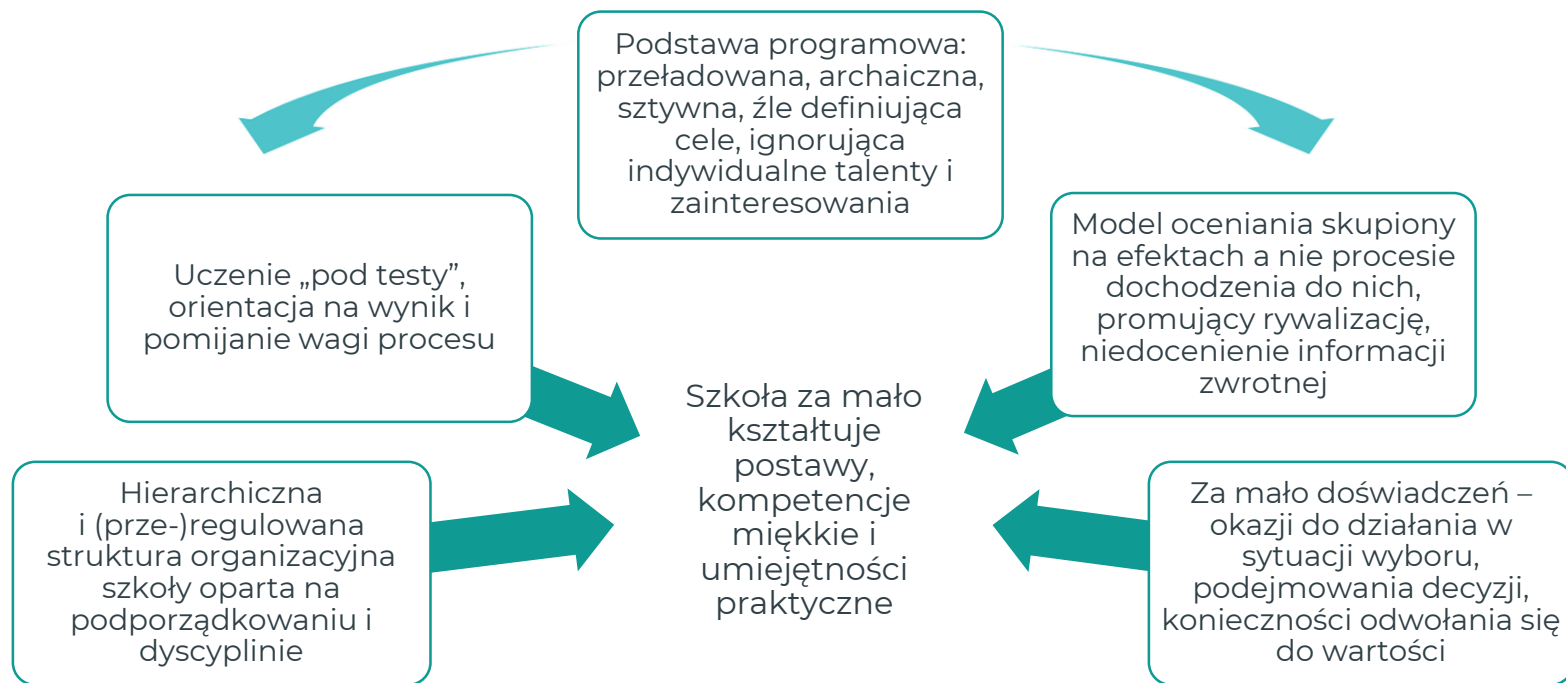
Uczenie pod testy i egzaminy, panuje kult testów i klucza.

[Świebodzice, SP nr 3]

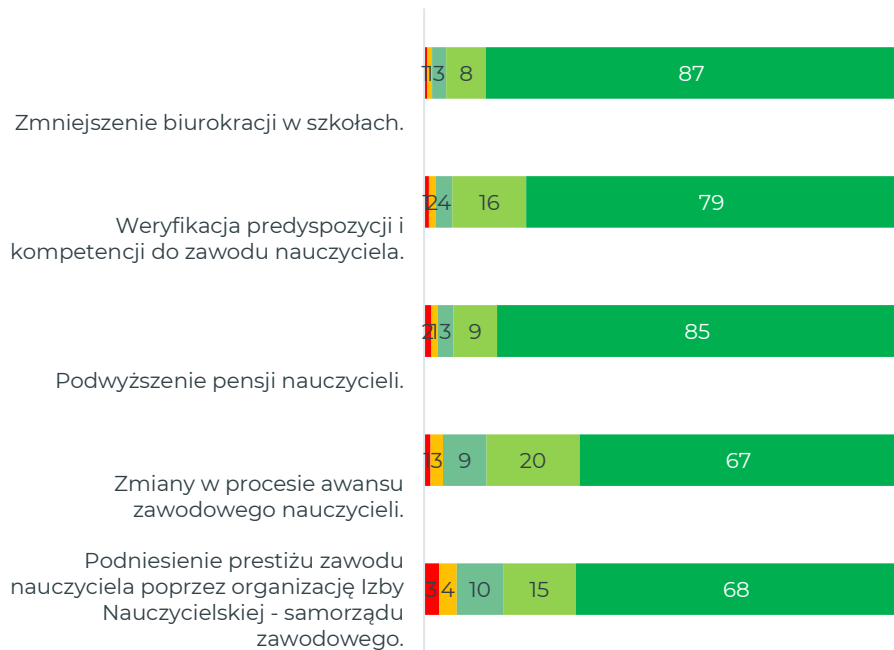
System ocen i w szczególności rankingów (np. międzyklasowych, międzyszkolnych) sprzyja niezdrowej rywalizacji. (...) Ocena jest karą lub nagrodą - bardziej karą, bo za dobre postawy/zachowania/ nie ma ocen, za złe są zawsze. A tym samym są one źródłem stresu, lęku, wstydu - kształtuje negatywny obraz siebie.

[Warszawa, nieformalna grupa rodziców]

Samozaciskająca się pętla

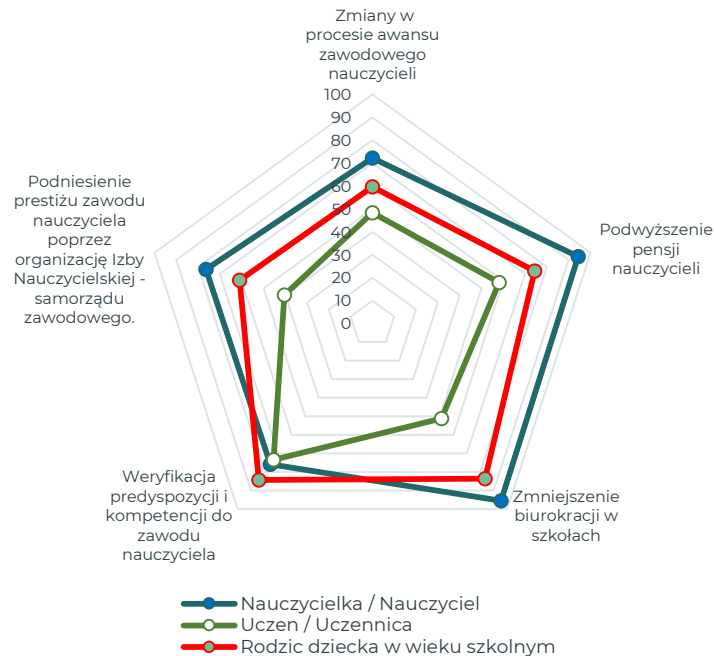

Postulaty z ankiety – Rola, warunki pracy nauczycieli/lek

■ Zdecydowanie nie popieram
■ Nie mam zdania
■ Zdecydowanie popieram

■ Raczej nie popieram
■ Raczej popieram

[% respondentów wyrażających zdecydowane poparcie dla postulatów]

3. Jaki jest kształt wewnętrznych relacji w szkole: w trójkącie nauczyciele, uczniowie, rodzice?

Dobre relacje to podstawa skutecznej współpracy. Czy warto wypracować jakieś „reguły gry”, które by pomogły te relacje nawiązać i utrzymać?

Jaka rola w tworzeniu szkoły powinna przyspaść samym uczniom?

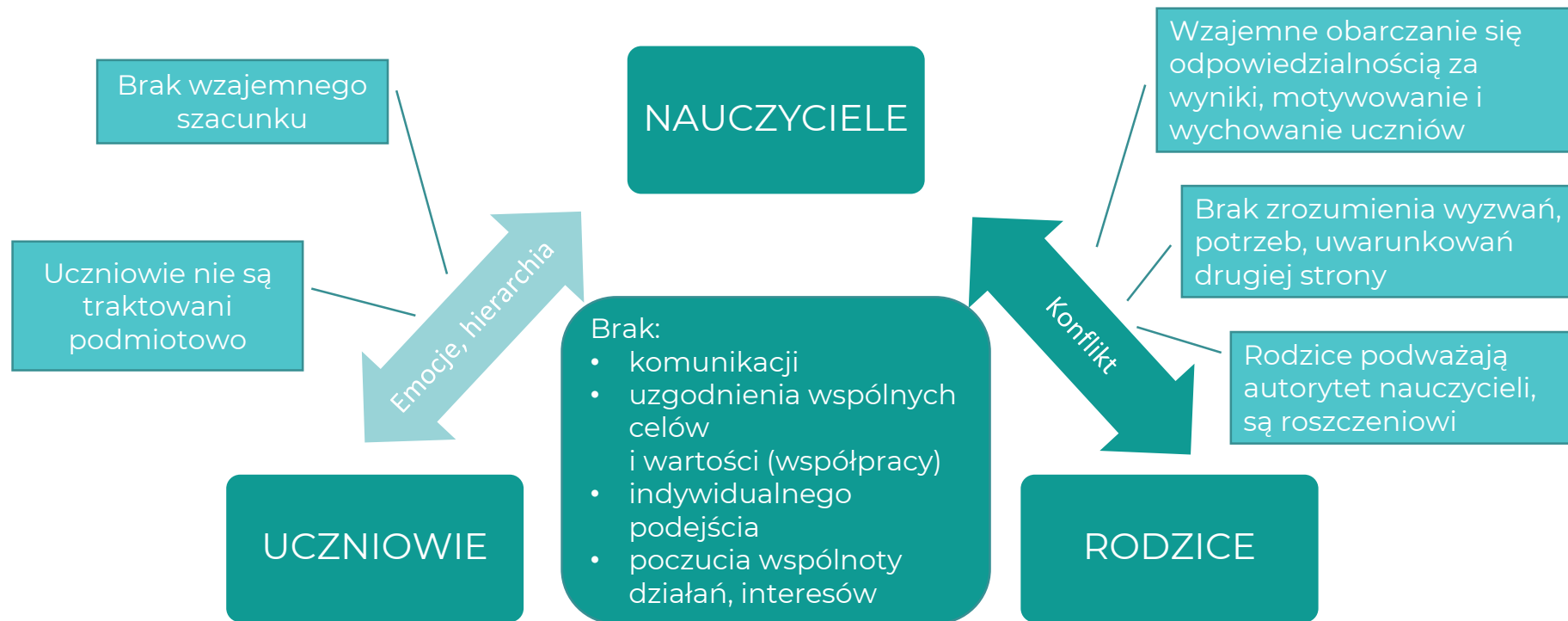
Co do powiedzenia powinni mieć rodzice? Jak budować dobre relacje wewnątrz każdej z grup i pomiędzy nimi?

Wszyscy pewnie zgodzą się, że powinny być oparte na szacunku i wzajemnym słuchaniu, ale jak zrobić to w praktyce?

Przez regulaminy czy przez szkolenia? A może przez wspólne działania?

[Opis stolika]

Różne relacje – różne wyzwania

Pragniemy współpracy i prawdziwych relacji

Pragniemy współpracy i prawdziwych relacji

Z czym się mierzymy?

Wzajemne obarczanie się odpowiedzialnością, stawianie wymagań, delegowanie zadań (głównie przez rodziców nauczycielom i nauczycieli – uczniom).

Brak szacunku na liniach nauczyciel-uczeń i nauczyciel-rodzic; nie traktowanie się poważnie.

Zła komunikacja – członkowie społeczności szkolnej nie rozmawiają ze sobą, brak otwartości, szczerego wyrażania potrzeb i emocji.

Nieufność – brak wiary w dobre intencje ale też kompetencje pozostałych stron relacji.

Brak zindywidualizowanego podejścia – brak czasu i umiejętności żeby dostrzec drugą osobę (ucznia, rodzica, nauczyciela) w całej złożoności i z uwarunkowaniami, jakim jest poddana i stworzyć indywidualną relację.

WSPÓŁPRACA

SZACUNEK

DIALOG

ZAUFANIE

INDYWIDUALNE
PODEJŚCIE

Jak powinno być?

Współpraca w dążeniu do celów, podejmowaniu decyzji, działaniach, braniu odpowiedzialności - szczególnie podkreślana potrzeba współpracy na linii rodzice-nauczyciele.

Szacunek we wzajemnych relacjach, przejawiający się w słuchaniu i braniu pod uwagę racji drugiej strony.

Potrzebna **szczerza rozmowa** – to warunek wzajemnego poznania się i zrozumienia, konieczne uczenie się dialogu przez wszystkie strony relacji.

Atmosfera zaufania – wzajemne zaufanie do w intencji i kompetencji wszystkich stron.

Personalizacja relacji nauczyciel-uczeń, (nieco rzadziej nauczyciel-rodzic). Indywidualne podejście do każdego ucznia, rodzica i nauczyciela, wymagające energii, umiejętności interpersonalnych i czasu na indywidualne spotkania i integrację.

Jaka droga do lepszych relacji?

4. Jaka jest pozycja nauczycieli? Jakie są oczekiwania w stosunku do nich?

Tradycyjnie nauczyciel ma „realizować program, oceniać sprawiedliwie, informować radę i rodziców, wspierać ucznia w rozwoju psychofizycznym”.

Jakie punkty znalazłyby się w zakresie obowiązków formułowanych przy udziale uczniów i rodziców?

Warto też się zastanowić, w jakich warunkach poszczególne wymagania są realne.

[Opis stolika]

Jaka jest pozycja nauczycieli? Jakie są oczekiwania w stosunku do nich?

Z czym się mierzymy?

- **Nauczyciel nie jest szanowany**, negatywna, lekceważąca postawa rodziców wobec nauczycieli udziela się uczniom. Brak autorytetu przekłada się na brak zaufania i gorsze relacje.
- **Niskie wynagrodzenie** wzmacnia poczucie, że zawód nie jest szanowany przez społeczeństwo – to demotywujące i utrudnia relacje. Częsty jest ekonomiczny przymus pracy w wielu szkołach, zabierający czas na rozwój i utrudniający relacje.
- Pogoń za podstawą i ogrom obowiązków pozadydaktycznych **nie zostawia czasu** na indywidualną pracę z uczniem, samorozwój, budowanie relacji.
- Do zawodu często trafiają ludzie **nieprzygotowani** (szczególnie w zakresie kompetencji psychologicznych i pedagogicznych), brak przesiewu kandydatów na studia i później do pracy w szkole.
- **Biurokracja** obciąża czasowo i mentalnie, nie jest związana wprost z wykształceniem i rolą nauczyciela, a utrudnia mu realizację innych ról i działań

AUTORYTET

WYNAGRODZENIA

BRAK CZASU

DOSTĘP DO ZAWODU

BIUROKRACJA

Jak powinno być?

- **Nauczyciel przewodnik i mentor**, ma autorytet u rodziców i uczniów, pracuje na niego swoimi kompetencjami, postawą, wiedzą, ciągłą pracą nad sobą i poprzez współpracę z rodzicami i uczniami.
- Wynagrodzenie powinno **budować godność, motywować do pracy**, pozwolić na skupienie się na pracy i rozwoju (raczej niż szukaniu dodatkowych źródeł dochodu); mają stanowić **zachętę do zawodu** dla najlepszych absolwentów.
- Nauczyciele powinni nieustannie pracować nad **rozwijaniem własnych kompetencji miękkich**, ale także metodologicznych (np. pracy warsztatowej, korzystania z nowych technologii). Częsty postulat obowiązkowych szkoleń.
- Większa **niezależność** nauczyciela od podstawy i kuratorium, możliwość indywidualizacji treści i metod pracy w zależności od kontekstu i możliwości uczniów.
- Nauczyciele powinni mieć profesjonalne **wsparcie psychologa**, pedagoga i/ lub superwizora w codziennej pracy ale też w często zdarzających się w szkole trudnych, konfliktowych sytuacjach.

AUTORYTET

WYNAGRODZENIA

ROZWÓJ

AUTONOMIA

WSPARCIE

Jeśli wzmacniać pozycję nauczycieli – to z myślą o dobru uczniów

5. Jaka jest rola szkoły w społeczności lokalnej?

Szkoła może być ośrodkiem życia lokalnego, miejscem, w którym chętnie przebywa się poza godzinami lekcji – w którym spotykają się wszyscy mieszkańcy.

Może ma być otwarta do późnego wieczora?

Co może się tutaj dziać, kto może być organizatorem popołudniowego życia szkoły i w jaki sposób może taka sytuacja zmienić na lepsze szkolną edukację?

[Opis stolika]

Jaka jest rola szkoły w społeczności lokalnej?

Jak jest?

Szkoła ma ogromny potencjał do integrowania społeczności lokalnej. Przeważającą formą tej integracji są wydarzenia organizowane przez szkołę: pikniki, festyny, kiermasz, imprezy.

Pełne wykorzystanie integracyjnej roli szkoły jest ograniczone przez szereg barier, m.in.:

- Zamknięcie się wewnątrz własnej wspólnoty szkolnej
- Zbyt małe włączanie uczniów, rodziców dziadków we współdecydowanie o tym co robi szkoła, umieszczanie ich w roli widzów lub wykonawców (perspektywa rodziców)
- Zbyt małe zaangażowanie rodziców (perspektywa nauczycieli)
- Utrudniony dostęp do infrastruktury szkoły przez przepisy i/lub kwestie finansowe
- Słabe komunikowanie aktywności szkoły na zewnątrz

Działania zbyt silnie zależą od szkoły, która odpowiada za pomysł, temat, przebieg, ramy organizacyjne itp. Rolą rodziców jest - w znacznym stopniu - jedynie uczestnictwo i realizowanie wyznaczonych przez szkołę zadań ("to kto w tym roku upiecze ciasta? proszę się zgłaszać", "czy jacyś tatusiowie mogliby zgłosić się do przewiezienia dekoracji i ustawienia sali?")

[Warszawa, nieformalna grupa rodziców]

Problemem jest ich słabe komunikowanie aktywności szkoły na zewnątrz - brak stałych kanałów komunikacji ze społecznością lokalną.

[Poznań, grupa związana z LO św. Marii Magdaleny]

Jaka jest rola szkoły w społeczności lokalnej?

Jak jest?

- Szkoła nie kształci poczucia odpowiedzialności obywatelskiej czy lokalnej, nie kształci postawy patriotycznej i aktywnej u młodego obywatela, stąd jego niskie zaangażowanie życiem społecznym bądź lokalnym.
- Wolontariat jest uznawany za ważny sposób zakorzeniania szkoły w społeczności lokalnej i kształtowania postaw uczniów. Jednak wątpliwości budzi fakt motywowania do wolontariatu za pomocą dodatkowych punktów.
- Szkoła w kontekście lokalnym, jest postrzegana przede wszystkim jako miejsce (budynek). Często miejsce odbierane przez uczniów negatywnie.
- Zbyt mała możliwość wymiany między szkołami.

Szkoła nie należy do uczniów, brakuje miejsc, w których czuliby się swobodnie.

[Katowice, Uniwersytet Otwarty w Uniwersytecie Śląskim]

Szkoła jest utożsamiana z miejscem przymusu, co budzi niechęć, ludzie spędzają tam czas tylko kiedy muszą.

[Puszczykowo, Drużyna ZHP]

Systemowe wymuszanie na uczniach działań na rzecz drugiego człowieka")

[Poznań, SP nr 11]

Jaka jest rola szkoły w społeczności lokalnej?

Jak powinno być?

- Szkoła jako ośrodek kultury (zwłaszcza w małych miejscowościach)
- Szkoła powinna mieć większą autonomię w decydowaniu o sposobie dysponowania swoimi zasobami i powinna się tą autonomią dzielić z przedstawicielami uczniów, rodziców i mieszkańców.
- Duży nacisk na działania międzypokoleniowe, otwieranie się szkoły na seniorów
- Więcej klas integracyjnych
- Zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców i samorządowców w zadania szkoły
- Więcej współpracy pomiędzy szkołami, wymiany doświadczeń

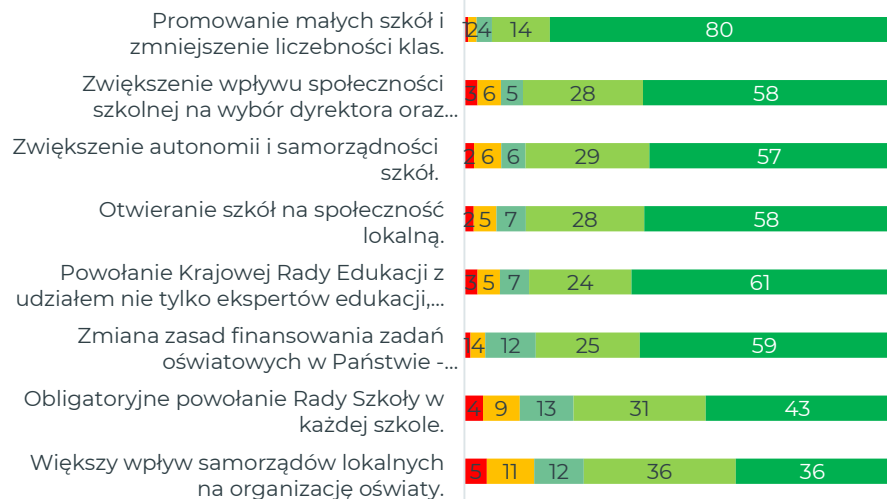
Szkoły powinny umożliwić lokalnej społeczności: organizację spotkań ze znanymi i interesującymi ludźmi (artystami, aktorami itp.); działalność klubów zainteresowań (klub seniora, klub książki itp.); korzystanie z boiska, siłowni zewnętrznej, basenu.

[Łódź, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5]

Wprowadzenie NAUCZANIA PARTYPACYJNEGO. Sprawdzają się wyjścia na miasto z uczniami, zagłędanie do różnych miejsc z zapytaniem, co jako uczeń mogę zrobić dla członków społeczności lokalnej. Istotne by robić to w powiązaniu z podstawą programową i w ramach zajęć lekcyjnych.

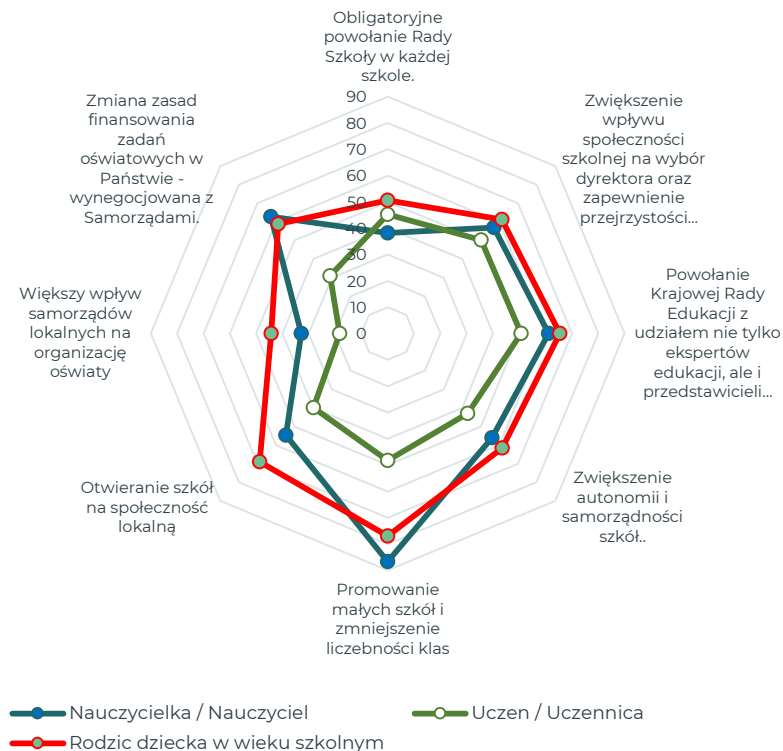
[Katowice, Uniwersytet Otwarty w Uniwersytecie Śląskim]

Postulaty z ankiety – Szkoła w społeczności lokalnej i wobec administracji samorządowej i rządowej

■ Zdecydowanie nie popieram
■ Raczej nie popieram
■ Nie mam zdania
■ Zdecydowanie popieram

■ Raczej nie popieram
■ Raczej popieram

Nauczycielka / Nauczyciel

Uczeń / Uczennica

Rodzic dziecka w wieku szkolnym

Dylematy – konieczności wyboru

Współpraca rodzice – nauczyciele

- „wymuszona” przez regulacje (obligatoryjna rada szkoły, współdecydowanie o zajęciach, regularne spotkania
- „spontaniczna”, o ile rodzicom „się chce”

Autorytet nauczyciela

- oparty przede wszystkim na formalny usytuowaniu w systemie
- dopuszczenie do oceniania nauczycieli przez uczniów

Relacje nauczyciel uczeń

- cytata: „Uczeń musi wiedzieć jakie ma obowiązki i ma się z dostosować do wymagań szkoły”
- oparte o wspólnie uzgadniane reguły, zasady

Wejście nowych nauczycieli do zawodu

- tak jak jest, automatycznie po uzyskaniu formalnych kwalifikacji (studia, kurs)
- w wyniku selekcji, oceny, zdanie egzaminu

Zajęcia popołudniowe

- dodatkowe, poza programem, dodatkowo płatne
- w „podstawowej” ofercie szkoły (choć zróżnicowane)

Praca nauczycieli

- 40 godzin w szkole (miejsce do pracy)
- elastycznie

Prace domowe

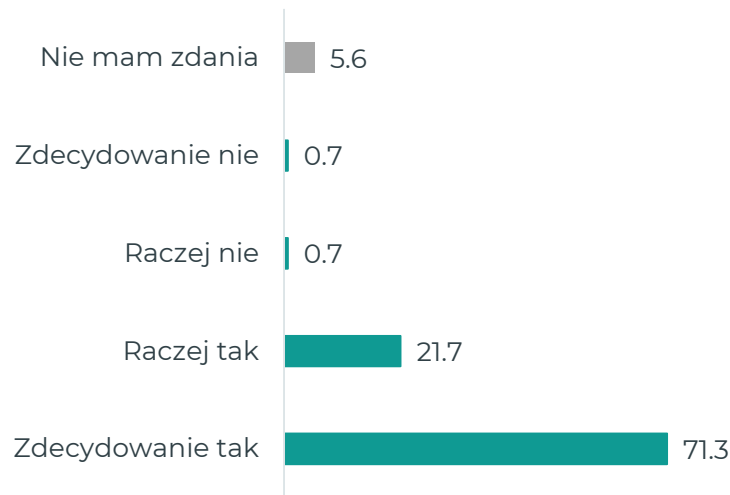
- utrzymać
- znieść

Ocena Narad Obywatelskich o Edukacji

Narady to wspaniała inicjatywa, która w naszym przypadku dała impuls do trwałej, mam nadzieję współpracy, osób związanych na różne sposoby z oświatą. Mamy nadzieję, że organizatorzy Narad podejmą się monitorowania dalszych losów społeczności, które myślę że nie tylko u nas zebrały się na dłużej niż jeden wieczór w trosce o polską oświatę.

[Warszawa, Mieszkańcy i samorządowcy z warszawskiego Bemowa]

% odpowiedzi na pytanie „Czy pomysł zorganizowania NOoe był sensowny?”
Wyniki ankiet przeprowadzanych po naradach

Co dalej z Naradą Obywatelską? Czy NOoE ochroni nas przed Potopem?

- Praca nad pełną wersją raportu
- Publiczne udostępnienie zgromadzonego materiału
- Promocja najważniejszych wniosków w środowiskach zaangażowanych w reformę edukacji:
 - partnerzy i uczestnicy NOoE
 - nauczyciele zrzeszeni w związkach zawodowych i poza nimi
 - samorząd (w tym tzw. Kwadratowy Stół)
 - środowiska eksperckie
 - organizacje pozarządowe i ruchy społeczne skupiające nauczycieli, rodziców, uczniów
 - instytucje rządowe

Postulaty wypowiadane „przed lustrem”

Mnóstwo pracy dla nas samych:

- Bardzo dużo możemy zrobić sami
- Szkoła - musimy zbadać, „jak daleko może się posunąć” w zastanych warunkach
- Prawdopodobnie konieczne będą lokalne „umowy społeczne” na rzecz edukacji

NOoE we wrzeźniu ?

Czy Narada Obywatelska może być modelem?

NOoE – kontynuacja? - zagadnienia ? partnerzy ?

Narada Obywatelska - o czym by tu jeszcze.... ?

- Zdrowie
- Środowisko
- Transport
- Bezpieczeństwo
- ?

Poważne pytania:

Czy możemy wyobrazić sobie i praktykować demokrację, w której obywatele są nie tylko widzami i konsumentami?

Podziękowania: Nie udałooby się bez nich

Agata Gojska

Agnieszka Eglert

Agnieszka Jankowiak-Maik

Agnieszka Paździor

Andrzej Konieczny

Anna Schmidt-Fic

Bartosz Chyś

Dagmara Rucińska

Emilia Ogonowska-Jaroń

Emilia Wallheim

Ewa Bachman

Janek Herbst

Janusz Nowak

Jerzy Wiśniewski

Katarzyna Baczyk

Joanna Zator-Skórska

Kuba Wygnański

Leszek Olpiński

Małgorzata Kmiec

Marcin Korczyc

Marcin Stiburski

Marek Wójcik

Maria Klaman

Maria Wiśnicka

Marta Kędzia

Mateusz Strzałkowski

Monika Kuligowska

Norbert Krzystanek

Ola Pierścińska

Oleńka Jankowska

Paweł Sielczak

Piotr Grotek

Rafał Sobczyk

Renata Czaja-Zajder

Sylwia Trzcińska-Pydyś

Wojciech Gawlik

Zdzisław Hofman

Zofia Grudzińska

Zofia Komorowska

Zofia Lisiecka

narada obywatelska o edukacji

Opracowanie prezentacji

Zofia Grudzińska
Jan Herbst
Aleksandra Pierścińska
Maria Wiśnicka
Jerzy Wiśniewski
Kuba Wygnański

Kodowanie sprawozdań i ankiet

Piotr Grotek
Mateusz Strzelczyk

Kontakt

naradaobywatelska@gmail.com

<https://www.naradaobywatelska.pl/>

